

21 januari 1606.

Een wonderlijk contract

Door notaris Guilielmus Bruegell wordt op 21 januari 1606 een wonderlijk contract opgesteld. Om een en ander goed te begrijpen onderstaand een gedeeltelijke transcriptie met toelichting op het archiefstuk Oud Rechtelijk Archief Weert 753.

Michiel Ververs/Egens was de zoon van Jan Ververs en een dochter van Cornelis van Straelen de Oude. Hij was geboren rond 1545 en getrouwd met Geertyen van Elven, dr. van Heijn van Elven, ook wel Rentmeester (van het kapittel van St. Servaes?) genoemd, en Anna van Heijthuijsen, de zuster van o.a. Severijn van Heijthuijsen en Merten van Heijthuijsen, de grootvader van de door Frans Hals geschilderde Willem van Heijthuijsen, koopman in Haarlem.

Severijn van Kelst, geboren rond 1582, was de zoon van Wilm Coppens van Kelst en Lysken van Elven, de zuster van bovengenoemde Geertyen van Elven. Vader Willem van Kelst, geboren rond 1547, was in 1566 een sympathisant van het calvinisme en had het katholicisme afgezworen. Hij wordt al in 1589 als wonend in Haarlem genoemd (Barteljorisstraat). Later handelde hij in Silezisch garen.

Nadat Heijn van Elven tijdens de grote pest in Weert in 1558 gestorven was, hertouwde Anna van Heijthuijsen met de broer van Willem van Kelst, namelijk Goort Coppens van Kelst, wiens eerste vrouw ook aan de pest bezweken was.

Toen in 1571 in Weert een onderzoek naar de achtergronden van de troebelen in 1566 werd opgestart, week Goort van Kelst met zijn vrouw Anna van Heijthuijsen en de nakinderen Henrick Coppens van Kelst en Mayken Coppens van Kelst uit naar Goch (D) en wat veel gebeurde in die tijd, men droeg het onroerend goed over aan familieleden die in Weert achterbleven.

Anna van Heijthuijsen vestigde zich als weduwe na 1596 in Haarlem waar haar nadochter Mayken Coppens inmiddels gehuwd was met Willem van Heuvel, zoon van Claes van Heuvel en Barbara van Edingen, welke familie ook uit Weert vertrokken was en zich, na enige jaren in Goch verbleven te hebben, in Haarlem gevestigd had.

Het was bij deze familie dat de koopman Willem van Heijthuijsen in 1613, vanuit Keulen komende, zijn intrek nam.

De kleinkinderen van Anna van Heijthuijsen, enerzijds van de kant van Lysken van Elven en anderzijds die van Mayken Coppens van Kelst stelden in 1603 pogingen in het werk om hun erfdeel nog tijdens het leven van hun grootmoeder in handen te krijgen, dit tot groot ongenoegen van haar.

Het kwam tot een definitieve breuk tussen beide families. Henrick Coppens van Kelst en Mayken Coppens van Kelst maakten in 1606 hun testamenten op en zij sloten de erfgenamen van hun halfzus Lijsken van Elven en hun oom Wilm van Kelst uit tot in het vierde geslacht.

Tegen deze achtergrond moet het volgende contract van 21 januari 1606 gezien worden.

Michael Ververs alias Egens sal ten respecte van alle die guederen toecomende Elizabeth van Kellst ende haere erfven die hij veel iaeren gebruyckt ende in sijn quasi possessie gehadt heeft verobligeert ende gehalden zijn den voors. Severijnen als erfgenaem ende volmechtigher van de voors. Elizabeth te tellen ende te gheven in eende alijcker sommen twe hondert gulden brabant Weerter ghelt als den voors. Severijn sich totten houwelijcken staet zal begheven ende zijn bruijt binnen die stadt Weert in die parochiale kerck solemnelick (plechtig) getrouwt zal hebben, als dan zal hij iersten gerecht zijn die voors. twe hondert gulden te soecken op den voors. Michaelen ofte zijne erfven. Zo niet, zal Severijn alle aanspraken hierop verliezen.

Het akkoord is opgemaakt en geschreven door notaris Guilielmus Bruegell. Getuigen waren Herman Hoorens, Frans inde Croen, Jacob Ariaens en Philips Philipsen.

Dit document laat aan duidelijkheid niets te wensen over, maar een verklaring van de achtergrond is een andere zaak. De voorwaarde die Michiel Egens stelt, is voor een aanhanger van het calvinisme natuurlijk onverteerbaar. Nu was Severijn nog niet getrouwd. Dat gebeurde pas in 1607 in Haarlem. In 1617 werd hij pas officieel gereformeerd lidmaat ! Was hij nog aan het twijfelen, welke kan hij zou kiezen? Of was hij te argeloos om de ware bedoeling van Michiel Egens te doorzien? Voor iemand die van 1600 - 1607 koopman van zijde in Rouaan is geweest, lijkt dit onwaarschijnlijk. Of moest hiermee de achterban van zijn medeefgenamen duidelijk gemaakt worden dat men de fl 200.- uit Weert wel kon afschrijven?

Bron

- GAW ORW inv. nr. 753 en
- Drs. J.G.C. Venner, De beeldenstorm in Weert en Wessem, PSHAL, deel 118, 1982, pg. 249. Archiefbibliotheek G.S. WEER Venn --> volgnr. 765;